

Marek Gumkowski

"Funkcja prymitywu i egzotyki w literaturze międzywojennej",
Grzegorz Gazda [w:] "Problemy literatury polskiej lat 1890-1939",
Wrocław 1972 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 15/46, 124

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) FARYNO Jerzy: Nad przekładami Juliana Tuwima z Pasternaka i Swietłowa. W: Po obu stronach granicy. Z powiązań kulturalnych polsko-radzieckich w XX-leciu międzywojennym pod red. B.Galstera i K.Sierockiej przy współudziale A.Piorunowej. Warszawa 1972. IBL i ZS PAN, s. 139-162.

Praca z dziedziny teorii przekładu, wywodzi się z programu "poetyki generatywnej". "Oryginał" traktuje autor jako inwariant, mający wszelkie niezbędne dyrektywy do reprodukcji jego wariantów w innych językach. Tekst oryginalny, zdaniem autora, pokonuje opór nowego języka, realizując trzy zasady: 1) ukształtowania takich warunków, w których elementy językowe stają się zdolne do zmiany swojego znaczenia pierwotnego; 2) ukształtowania i ukierunkowania reguł zmiany znaczeń pierwotnych; 3) ukształtowania reguł utrwalania nowych znaczeń.

BP/46/7

E.Sz.

(I) GAZDA Grzegorz: Funkcja prymitywu i egzotyki w literaturze międzywojennej. W: Problemy literatury polskiej lat 1890-1939. Seria 1 pod red. H.Kirchner i Z.Żabickiego przy współudziale M.R.Pragłowskiej. Wrocław 1972. IBL PAN, s. 365-394.

Egzotyka - fikcyjne elementy świata przedstawionego, będącego modelem rzeczywistości spoza własnego kręgu kulturowego - występowała w utworach literackich przede wszystkim w planie treści: natomiast prymityw - to, co proste, początkowe dla danej konwencji literackiej, ideału estetycznego i normy językowej - dostrzegalny jest głównie w planie wyrażenia. Analizując utwory (głównie poetyckie) okresu międzywojennego autor próbuje ustalić związek modelowych sytuacji funkcjonowania tych dwóch tendencji z szerszymi procesami kształtującymi sztukę i życie kulturalne tamtego okresu.

BP/46/8

W.G.